

Mae'r ddogfen hon ar gael yn Gymraeg yn ogystal â Saesneg.

This document is available in Welsh as well as English.

STRATEGAETH CRONFEYDD WRTH GEFN

CRONFEYDD WRTH GEFN, BALANSAU A DARPARIAETHAU

1 Cyflwyniad

- 1.1. Cydnabyddir y gofyniad am gronfeydd ariannol wrth gefn yn statudol. Adrannau 32 a 43 o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 sy'n ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol yng Nghymru a Lloegr ystyried lefel y cronfeydd wrth gefn sydd eu hangen i dalu am wariant amcangyfrifedig yn y dyfodol wrth gyfrifo eu gofyniad cyllideb.
- 1.2. Mae'r Cod Ymarfer ar Reolaeth Ariannol yn datgan y dylai'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd (y Comisiynydd) sefydlu strategaeth ar gronfeydd wrth gefn (gan gynnwys sut y gallai'r Prif Gwnstabl eu defnyddio) a darpariaethau mewn ymgynghoriad â'r Prif Gwnstabl. Dylai hyn roi sylw priodol i'r angen i sicrhau y caiff gweithgareddau plismona eu hariannu'n barhaus a'r gofyniad i gyflawni gweithrediadau plismona eithriadol neu anghyffredin.
- 1.3. Mae cronfeydd wrth gefn yn rhan hanfodol o reolaeth ariannol. Maent yn helpu'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl i ymdopi â phwysau ariannol anrhagweladwy a chynllunio ar gyfer ymrwymadau gwariant yn y dyfodol.
- 1.4. Caiff yr holl gronfeydd wrth gefn eu dal gan y Comisiynydd a'u rheoli er mwyn mantoli cyllid a blaenoriaethau gwario ac i reoli risgiau. Mae hyn yn rhan annatod o'r broses cynllunio ariannol tymor canolig.

2. Diffiniadau

- 2.1. Mae cronfeydd wrth gefn a balansau yn wahanol i ddarpariaethau o safbwynt cyfrifyddu. Yn achos cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio (yn hytrach na chronfeydd wrth gefn na ellir eu defnyddio) a darpariaethau, dylai'r ddau swm a gynrychiolir ar y fantolen gael eu cyfateb â balansau arian parod ffisegol, oni bai bod benthycia mewnol wedi digwydd.
- 2.2. **Cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio** – sef balansau sy'n cael eu dal yn gyffredinol at dri diben penodol ac sydd wedi'u categorio fel cronfeydd wrth gefn cyffredinol neu gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd:
  - Balans gweithio i helpu i leddfu effaith llif arian anghyson – cronfeydd wrth gefn cyffredinol;
  - Arian wrth gefn i ddelio â digwyddiadau annisgwyl – cronfeydd wrth gefn cyffredinol;
  - Ffordd o Gronni arian i fodloni gofynion hysbys neu a ragwelir – cronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi.
- 2.3. **Cronfeydd Wrth Gefn wedi'u Clustnodi** – mae'r rhain yn falansau a ddelir ar gyfer mentrau a phwrpasau penodol.
- 2.4. **Cronfeydd Wrth Gefn wedi'u Diogelu** - mae'r rhain yn falansau sy'n cael eu dal gan y Comisiynydd ar ran trydydd partïon ac felly ni ellir eu defnyddio heb gyfarwyddyd penodol.

- 2.5. **Cronfeydd Wrth Gefn na ellir eu Defnyddio** - nid oes ganddynt falansau arian parod cyfatebol a chânt eu dal at ddibenion cyfrifo.
- 2.6. **Darpariaethau** – maent yn ofynnol ar gyfer unrhyw rwymedigaethau o ran amseriadau neu symiau ansicr a ysgwyddwyd.

3. Trefniadau Llywodraethu

- 3.1. Dyma'r gofynion llywodraethu sylfaenol o ran cronfeydd wrth gefn a balansau:
- Mae gan y Comisiynydd strategaeth gadarn ar lefel a natur y cronfeydd wrth gefn a'r balansau y mae arno eu hangen a fydd yn cael eu hystyried gan y Cyd-bwyllgor Archwilio;
  - Dylid adlewyrchu'r lefelau gofynnol o gronfeydd wrth gefn a balansau yn y gyllideb flynyddol a'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig;
  - Mae'r Comisiynydd yn monitro ac yn cynnal lefel y cronfeydd wrth gefn a'r balansau o fewn yr ystod a bennir gan ei bolisi cytunedig, wedi'i gynghori gan y Prif Swyddog Cyllid a fydd yn sicrhau bod protocolau clir ar gyfer eu sefydlu a'u defnyddio;
  - Mae'r Comisiynydd yn cadw cronfeydd digonol wrth gefn fel bod pwysau annisgwyl ar gyllidebau a achosir yn bennaf gan alw yn gallu cael eu bodloni heb effaith andwyol ar gyflawni'r blaenoriaethau allweddol;
  - Mae strategaeth y Comisiynydd ar gyfer cronfeydd wrth gefn a balansau yn seiliedig ar ddealltwriaeth drylwyr o anghenion a risgiau, ac fe'i nodir yn gywir ac yn glir ar yr adeg y pennir y gyllideb a'r praesept. Caiff lefel y balansau ei hadolygu a'i rheoli er mwyn sicrhau bod y sefyllfa ariannol yn gadarn a'i bod yn helpu'r Comisiynydd i gyflawni eu hamcanion hirdymor;
  - Lle eir y tu hwnt i lefelau targed ar gyfer cronfeydd wrth gefn a balansau, mae costau cyfle ar gyfer cynnal y lefelau hyn wedi cael eu sefydlu, o gymharu â'r budd a gronnwyd.
- 3.2. Dylai Rheoliadau Ariannol y cytunwyd arnynt yn lleol a'r Cynllun Cydsynio:
- Gynnwys manylion llawn am sut y bydd y strategaeth Cronfeydd Wrth Gefn a balansau yn gweithredu'n lleol;
  - Sicrhau bod y gyllideb flynyddol yn cynnwys swm realistig o arian gweithredol wrth gefn sydd ar gael i'r Prif Gwnstabl ar gyfer blaenoriaethau gweithredol heb fod angen cymeradwyaeth ychwanegol; a
  - Darparu, lle y bo'n briodol, ar gyfer cario cyllidebau ymlaen o un flwyddyn ariannol i'r nesaf.

Cyfrifoldebau Statudol

- 3.3. Mae "Datganiad CIPFA ar Rôl Prif Swyddog Cyllid Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu a Phrif Swyddog Cyllid y Prif Gwnstabl" yn nodi'r pum egwyddor sy'n diffinio'r gweithgareddau a'r ymddygiadau craidd sy'n perthyn i rôl y Prif Swyddog Cyllid a'r trefniadau sefydliadol sydd eu hangen i'w cefnogi.
- 3.4. Ar gyfer pob egwyddor, mae'r Datganiad yn nodi'r trefniadau llywodraethu sy'n ofynnol o fewn sefydliad er mwyn sicrhau bod y Prif Swyddogion Cyllid yn gallu gweithredu'n effeithiol a chyflawni eu dyletswyddau craidd.
- 3.5. Y trefniadau llywodraethu sy'n ofynnol o ran cronfeydd wrth gefn a balansau ac sy'n gyfrifoldeb y Prif Swyddog Cyllid yw:
  - Sicrhau bod cyngor yn cael ei ddarparu ar lefelau'r cronfeydd wrth gefn a balansau yn unol â chanllawiau arfer da;
  - Adrodd ar adeg ystyried y gyllideb a phennu'r praesept, ar gadernid amcangyfrifon y gyllideb a digonolrwydd cronfeydd ariannol wrth gefn, fel sy'n ofynnol o dan a25 Deddf Llywodraeth Leol 2003, ac yn unol â chanllawiau CIPFA.
- 3.6. Dylid ymgymryd â'r ddau drwy ymgynghori â'r Cyfarwyddwr Cyllid (Prif Swyddog Cyllid y Prif Gwnstabl).
- 3.7. Mae amrywiaeth o fesurau diogelwch ar waith hefyd sy'n llesteirio gallu'r Comisiynydd i orymrwymo'n ariannol. Mae'r rhain yn cynnwys:
  - Y gofyniad cyllideb cytbwys;
  - Pwerau Prif Swyddogion Cyllid o dan Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1988 Adran 114 sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r Prif Swyddog Cyllid roi gwybod os oes neu os yw'n debygol y bydd gwariant anghyfreithlon neu gyllideb anghytwys; a
  - Mae cyfrifoldeb yr archwilydd allanol i adolygu ac adrodd ar sefyllfa ariannol yn cynnwys adolygiad o lefel y cronfeydd wrth gefn gan ystyried eu gwybodaeth am berfformiad y sefydliad dros gyfnod o amser. Fodd bynnag, nid cyfrifoldeb archwilwyr yw rhagnodi'r lefel optimwm neu isaf o gronfeydd wrth gefn ar gyfer sefydliadau unigol.

5. Canllawiau'r Swyddfa Gartref ar Gronfeydd Wrth Gefn yr Heddlu

- 5.1 Ar 31 Mawrth 2018 cyhoeddodd y Gweinidog dros Blismona a'r Gwasanaeth Tân ganllawiau newydd ar y wybodaeth y mae'n rhaid i bob Comisiynydd Heddlu a Throseddu ei chyhoeddi o ran cronfeydd wrth gefn yr heddlu.
- 5.2 Un o'r gofynion allweddol yw y dylai'r wybodaeth am bob cronfa wrth gefn ei gwneud yn glir faint o'r cyllid sy'n perthyn i bob un o'r tri chategori canlynol:
  - Cyllid ar gyfer gwariant arfaethedig ar brosiectau a rhaglenni dros gyfnod y cynllun ariannol tymor canolig presennol
  - Cyllid ar gyfer prosiectau a rhaglenni penodol y tu hwnt i'r cyfnod cynllunio presennol
  - Fel cronfa wrth gefn gyffredinol i fodloni anghenion gwariant eraill a ddelir yn unol ag egwyddorion cadarn rheolaeth ariannol dda.

- 5.3 Amlinellodd y Gweinidog hefyd y byddai lefelau cyllid grant yn y dyfodol yn ystyried y ffaith i'r wybodaeth hon gael ei chyhoeddi'n glir ar draws y gwasanaeth.

6. Asesu'r Lefel Briodol o Gronfeydd Wrth Gefn

- 6.1 Mae'r Comisiynydd yn gyfrifol am sicrhau bod lefel y cronfeydd wrth gefn yn briodol ar gyfer amgylchiadau lleol, ac mae'n atebol i drethdalwyr am y penderfyniadau a wneir. Mae'n ddyletswydd ar y Prif Swyddog Cyllid (Comisiynydd) i roi'r cyngor i'r Comisiynydd y mae ei angen arnynt i wneud penderfyniadau da.
- 6.2 Caiff cronfeydd wrth gefn eu cynnal fel mater o ofal. Maent yn galluogi'r sefydliad i ddarparu ar gyfer amrywiadau mewn llif arian a digwyddiadau drud annisgwyl ac felly'n helpu i'w ddiogelu rhag gorwario'r gyllideb flynyddol, pe bai digwyddiadau o'r fath yn digwydd. Gellir cynnal cronfeydd wrth gefn at ddibenion penodol hefyd lle y bo'n debygol y bydd gofyniad gwario yn digwydd yn y dyfodol.
- 6.3 Mae cymeradwyaeth y cyhoedd o'r praesept yn dibynnu'n rhannol ar y ddealltwriaeth bod y praesept yn cael ei wario ar blismona ac mai dim ond swm rhesymol a darbodus o unrhyw arian wrth gefn sy'n cael ei storio fel cronfa gyffredinol. I'r gwrthwyneb, pan fydd gwariant nas rhagwelwyd yn codi, mae'n debygol y byddai'r cyhoedd yn disgwyl y byddai gan y sefydliad ddigon o adnoddau i dalu'r gost heb orfod troi at orwario.
- 6.4 Er mwyn asesu digonolrwydd cronfeydd wrth gefn, dylai'r Prif Swyddog Cyllid (Comisiynydd) gynnwys asesiad cyfredol o'r risgiau strategol, gweithredol ac ariannol sy'n wynebu'r sefydliadau.
- 6.5 Mae pennu lefel y cronfeydd wrth gefn yn un o nifer o benderfyniadau cysylltiedig y mae'n rhaid eu gwneud wrth baratoi'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig a'r gyllideb ar gyfer blwyddyn ariannol benodol.
- 6.6 Dylai'r gwaith o asesu'r lefel ofynnol o gronfeydd wrth gefn gynnwys cynnal dadansoddiad o'r Fantolen yn flynyddol a rhagamcanu eitemau allweddol y Fantolen. Mae'r rhagamcaniad hwn yn cynnwys rhagolygon ar gyfer lefelau o gronfeydd wrth gefn a balansau dros gyfnod o dair blynedd i dalu am y Cynllun Ariannol Tymor Canolig a'r rhaglen gyfalaf.
- 6.7 Wrth asesu lefel y cronfeydd wrth gefn, rhoddir ystyriaeth briodol hefyd i drefniadau cymorth y Llywodraeth:
- Cynllun cymorth Ariannol Brys Llywodraeth Cymru i helpu Heddluoedd sy'n wynebu baich ariannol o ganlyniad i ddarparu gwasanaethau wrth gefn a gwneud gwaith brys mewn ymateb i argyfyngau mawr. Mae gan y cynllun drothwy sydd wedi'i bennu ar 0.2% o'r gyllideb refeniw.
  - Grant Arbennig y Swyddfa Gartref i dalu'r costau ychwanegol a fyddai'n deillio o blismona digwyddiadau annisgwyl ac eithriadol o fewn eu hardaloedd. Os caiff ei gymeradwyo, disgwylir i heddluoedd dalu costau ychwanegol y digwyddiad hyd at 1% o'r gyllideb refeniw

- 6.8 Dylai strategaeth cronfeydd wrth gefn a balansau effeithiol ystyried dull y sefydliad o reoli trysorlys, cynlluniau gwariant cyfalaf a'r angen am fenthycy allanol, yn erbyn y defnydd o falansau a chronfeydd wrth gefn.
- 6.9 Mae canllawiau CIPFA yn awgrymu, yn ogystal â'r gofynion o ran llif arian, y dylid ystyried y ffactorau canlynol:

Tybiaethau Cyllideb	Statws a Rheolaeth Ariannol
Dull o ymdrin â chwyddiant a chyfraddau llog	Sefyllfa ariannol gyffredinol y sefydliadau (lefel y benthyca, dyledion sy'n ddyledus, cyfraddau casglu'r dreth gyngor ac ati)
Amcangyfrifon o lefel ac amseriad derbyniadau cyfalaf	Hanes y sefydliad o ran cyllideb a rheolaeth ariannol, gan gynnwys cadernid y cynlluniau tymor canolig.
Dull o ymdrin â phwysau a achosir yn bennaf gan alw	Gallu'r sefydliad i reoli pwysau cyllidebol yn ystod y flwyddyn
Dull o ymdrin ag arbedion effeithlonrwydd cynlluniedig/enillion cynhyrchiant	Cryfder y wybodaeth ariannol a'r trefniadau adrodd
Y risgiau ariannol sy'n gynhenid mewn unrhyw bartneriaethau ariannu newydd, trefniadau contract allanol sylweddol neu ddatblygiadau cyfalaf mawr	Proses drosglwyddo'r sefydliad a gweithdrefnau diwedd y flwyddyn mewn perthynas â than/gorwario'r gyllideb ar lefel sefydliadol ac adrannol
Argaeledd cronfeydd eraill i ymdrin â hapddigwyddiadau mawr a digonolrwydd darpariaethau	Digonolrwydd trefniadau yswiriant y sefydliad i ymdrin â risgiau mawr nas rhagwelwyd.

- 6.10 Rhaid i'r Comisiynydd roi sylw dyladwy i'r angen i sicrhau cyllid parhaus ar gyfer gweithgareddau plismona (gan gynnwys y gofyniad i ariannu gweithrediadau eithriadol neu anghyffredin). Dylai'r gyllideb flynyddol gynnwys swm realistig o arian wrth gefn gweithredol i fod ar gael i'r Prif Gwnstabl i gyflawni blaenoriaethau gweithredol heb fod angen cymeradwyaeth ychwanegol.
- 6.11 Bydd y Prif Gwnstabl yn sicrhau bod y gyllideb refeniw flynyddol yn ddigonol i ariannu anghenion gweithredol rhagweladwy drwy gyflwyno achos busnes fel rhan o'r broses Cynllun Ariannol Tymor Canolig a phennu'r gyllideb flynyddol i'r Prif Swyddog Cyllid (Comisiynydd) a'r Comisiynydd ar gyfer eitemau gwariant untro i'w hariannu o gronfeydd wedi'u clustnodi.
- 6.12 Dylai'r achos busnes gynnwys ystyriaeth o lefel y cronfeydd wrth gefn sydd eu hangen ar gyfer ymchwiliadau i ddigwyddiadau mawr a gofynion gweithredol eraill, faint o gronfeydd sydd eu hangen ac amserlenni ar gyfer eu defnyddio.
- 6.13 Bydd cymeradwyo achosion busnes ar gyfer defnyddio cronfeydd wrth gefn yn amodol ar y terfynau awdurdodi a nodir yn y Rheoliadau Ariannol, i helpu gyda gwneud penderfyniadau gweithredol o ddydd i ddydd.

7. Cronfeydd Wrth Gefn Cyffredinol

- 7.1 Mae'r "Nodyn Cyfarwyddyd ar Gronfeydd a Balansau Awdurdodau Lleol" gan CIPFA yn nodi ei bod yn ofynnol i Gronfa Gyffredinol weithredu fel *"balans gweithio i helpu i liniaru effaith llifoedd arian anwastad ac osgoi benthyca dros dro diangen – mae hyn yn rhan o gronfeydd wrth gefn cyffredinol"*. Mae'n ofynnol hefyd bod Cronfa Gyffredinol yn gweithredu fel *"cronfa wrth gefn i liniaru effaith digwyddiadau annisgwyl neu argyfyngau – mae hyn hefyd yn rhan o gronfeydd wrth gefn cyffredinol."*
- 7.2 Er nad yw CIPFA yn pennu lefel isafswm neu optimwm ar gyfer arian wrth gefn cyffredinol, ei gyngor cyffredinol yw sefydlu cronfa wrth gefn sy'n cynrychioli "adnoddau wedi'u neilltuo at ddibenion megis hapddigwyddiadau cyffredinol a rheoli llif arian."
- 7.3 Mae pennu lefel y cronfeydd a glustnodir a'r rhai cyffredinol yn un o nifer o benderfyniadau cydgysylltiedig wrth lunio'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig a'r gyllideb ar gyfer blwyddyn benodol. Dylid ystyried y tybiaethau ariannol allweddol sy'n sail i'r gyllideb ynghyd ag ystyriaeth o drefniadau rheolaeth ariannol y sefydliad.

8. Cronfeydd Wrth Gefn wedi'u Clustnodi gan gynnwys Cronfeydd wedi'u Diogelu

- 8.1 Mae'r Cod cyfrifo cyfredol yn ei gwneud yn ofynnol bod pwrpas, defnydd a sail trafodion cronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi yn cael eu nodi'n glir. Cynhelir adolygiad o ddiben a lefel y cronfeydd wrth gefn yn flynyddol yn ystod y broses o bennu'r gyllideb a chaiff manylion ynghylch y defnydd o gronfeydd wrth gefn eu cynnwys yn y nodyn perthnasol i'r Datganiad o Gyfrifon.
- 8.2 Caiff cronfeydd wrth gefn sydd wedi'u clustnodi eu categoreiddio fel cronfeydd "y gellir eu defnyddio" neu gronfeydd "na ellir eu defnyddio". Gellir rhoi cronfeydd y gellir eu defnyddio ar waith i ariannu gwariant, ni chaiff cronfeydd na ellir eu defnyddio eu cefnogi gan adnoddau ac felly nid oes balansau arian parod cyfatebol ar eu cyfer.
- 8.3 Polisi'r Comisiynydd yw defnyddio cronfeydd wrth gefn i ariannu pryniannau anrheolaidd i leihau'r effaith ar y praesept treth gyngor. Mae hyn yn cynnwys defnyddio cronfeydd cyfalaf wrth gefn i leihau'r Gofyniad Ariannu Cyfalaf (CFR), os yw'n briodol, a fydd yn ei dro yn lleihau'r Isafswm Darpariaeth Refeniw a godir ar y cyfrif refeniw bob blwyddyn.
- 8.4 Felly, bydd lefel darged cronfeydd wrth gefn a glustnodir yn amrywio'n flynyddol, ond bydd bob amser yn bosibl ei chyfiawnhau a'i monitro i sicrhau nad yw lefelau'r cronfeydd wrth gefn a glustnodir yn rhy uchel nac yn rhy isel. Os bydd y Comisiynydd o'r farn bod lefel y cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio uwchlaw a thu hwnt i'r lefelau sydd eu hangen yn rhesymol ac a glustnodwyd yn benodol ar gyfer prosiectau yn y dyfodol, gall y Comisiynydd ddychwelyd cronfeydd wrth gefn i'r cyhoedd. Mae hyn i'w gyflawni drwy ddefnyddio cronfeydd wrth gefn i ariannu buddsoddiadau untro yn gyntaf.

- 8.5 Bydd y rheswm dros gadw cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio yn cael ei ddosbarthu yn unol â dosbarthiadau newydd y Swyddfa Gartref fel yr amlinellir uchod.
- 8.6 Mae'r cronfeydd na ellir eu defnyddio a ddelir ar hyn o bryd yn cynnwys:
- **Cronfa Ailbrisió Wrth Gefn** - Mae'r Gronfa Ailbrisió yn cynnwys yr enillion sy'n deillio o gynnydd yng ngwerth Eiddo, Offer a Pheiriannau ac Asedau Anniriaethol. Caiff y balans ei leihau pan gaiff asedau ag enillion cronedig eu hailbrisió yn llai neu eu hamharu, eu defnyddio drwy ddibrisiant, neu eu gwaredu ac y caiff yr enillion eu gwireddu;
  - **Cyfrif Addasu Cyfalaf** - Mae'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn lleddfu'r gwahaniaethau amseru sy'n codi o'r trefniadau gwahanol ar gyfer cyfrifo'r defnydd o asedau anghyfredol ac ar gyfer ariannu'r broses o gaffael, adeiladu neu wella'r asedau hynny o dan ddarpariaethau statudol;
  - **Cyfrif Absenoldebau Cronedig** - Mae'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig yn lleddfu'r gwahaniaethau a fyddai fel arall yn codi ar Falans y Gronfa Gyffredinol o gronni ar gyfer absenoldebau iawndal a enillwyd ond nas cymerwyd yn ystod y flwyddyn, e.e. yr hawl i wyliau blynyddol a ddygwyd ymlaen ar 31 Mawrth. Mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol bod yr effaith ar Falans Cyffredinol y Gronfa yn cael ei niwtraleiddio gan drosglwyddiadau i'r Cyfrif neu allan ohono;
  - **Cronfa Wrth Gefn Pensiynau** - Mae'r Gronfa Wrth Gefn Pensiynau'n lleddfu'r gwahaniaethau amseru sy'n codi o'r trefniadau gwahanol ar gyfer rhoi ystyriaeth i fuddion ôl-gyflogaeth ac am fuddion ariannu yn unol â darpariaethau statudol.

9 Fframwaith Adrodd

- 9.1 Mae gan y Comisiynydd ddyletswydd ymddiriedol i drethdalwyr lleol a rhaid iddo fod yn fodlon bod y penderfyniadau a wneir ar falansau a chronfeydd wrth gefn yn cynrychioli stiwardiaeth briodol o arian cyhoeddus.
- 9.2 Bydd lefel y cronfeydd wrth gefn a'r defnydd a wneir ohonynt yn cael eu llywio gan gyngor a barn y Prif Swyddol Cyllid (Comisiynydd). Er mwyn galluogi'r Comisiynydd i wneud eu penderfyniad, bydd y Prif Swyddol Cyllid (Comisiynydd) yn adrodd ar y ffactorau a ddylanwadodd ar eu barn ac yn sicrhau bod y cyngor a roddir yn cael ei gofnodi'n ffurfiol o fewn y Cynllun Ariannol Tymor Canolig. Bydd yr adroddiad hwn yn cynnwys o leiaf ddatganiad:
- sy'n nodi lefel y gronfa wrth gefn gyffredinol ac unrhyw ddatblygiadau gyda'r gronfa;
  - ar ddigonolrwydd y cronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi, o'u cymharu â gwariant ac amcangyfrif o ddarpariaethau mewn perthynas â'r flwyddyn ariannol sydd i ddod a'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig;
  - sut mae cronfeydd wrth gefn wedi newid dros amser;
  - ar yr adolygiad blynyddol o gronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi gan gynnwys amcangyfrifon o falansau diwedd y flwyddyn. Bydd y datganiad yn rhestru'r gwahanol gronfeydd wrth gefn, eu diben, pryd y cânt eu defnyddio a'r lefel briodol; ac
  - asesiad o'r risg y bydd digwyddiadau mawr (gweithredol ac anweithredol) yn digwydd, a gaiff ei adlewyrchi yn y gyllideb a'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig.

- 9.3 Darperir yr adroddiad hwn yn flynyddol yn seiliedig ar amcangyfrifon i'r Comisiynydd cyn cymeradwyo praesept y dreth gyngor, a chaiff sefyllfa'r cronfeydd wrth gefn hefyd ei ystyried yn flynyddol fel rhan o gymeradwyaeth y Comisiynwyr o'r Datganiad o Gyfrifon.
- 9.4 Fel yr amlinellwyd uchod, cyhoeddodd y Swyddfa Gartref ganllawiau penodol ar Gronfeydd Cyllid yr Heddlu ym mis Ionawr 2018 sy'n ceisio sicrhau mwy o dryloywder ym mhob rhan o'r gwasanaeth er mwyn dangos cynlluniau defnydd clir. Mae'r fframwaith adrodd a nodir uchod yn ymdrin â'r gofynion hyn.

10 Y "Gost Cyfle" o Ddal Cronfeydd Wrth Gefn

- 10.1 Mae'r archwiliwr allanol yn annog datganiad o fewn y Polisi Cronfeydd Wrth Gefn ynghylch cost cyfle dal cronfeydd wrth gefn. Mae "Cost Cyfle" yn derm o faes theori economaidd, sy'n golygu os ydych yn gwario rhywbeth ar un peth na allwch ei wario ar rywbeth arall.
- 10.2 O ran cronfeydd wrth gefn, mae hyn yn golygu os cedwir cronfeydd wrth gefn sy'n rhy uchel, yna mae sefydliad yn ildio'r cyfle i ostwng y Dreth Gyngor. Nid yw'r ddamcaniaeth hon, fodd bynnag, yn addas iawn yn ymarferol lle gellir capio lefelau'r cynnydd yn y dreth gyngor.
- 10.3 Yn ystod y broses o bennu'r gyllideb, mae'r Comisiynydd yn ystyried defnyddio cronfeydd wrth gefn ar gyfer buddsoddiadau untro. Ystyrir bod hyn yn ddefnydd mwy cynaliadwy o gronfeydd wrth gefn 'gormodol' ac mae'n lleihau'r effaith ar y praesept treth gyngor. Wrth i'r cronfeydd wrth gefn ostwng mae'r cyfle i wneud hyn yn lleihau.
- 10.4 Mae'n hanfodol bod penderfyniadau'r Comisiynydd ar gronfeydd wrth gefn yn cael eu cyfleu'n glir i drethdalwyr lleol i hyrwyddo atebolrwydd.

11 Darpariaethau

- 11.1 Mae angen darpariaethau ar gyfer unrhyw rwymedigaethau o ran amseriadau neu symiau ansicr a ysgwyddwyd. Mae'n ofynnol cydnabod darpariaethau pan:
- mae gan yr awdurdod lleol rwymedigaeth bresennol (cyfreithiol neu adeiladol) o ganlyniad i ddigwyddiad yn y gorffennol;
  - mae'n debygol y bydd angen trosglwyddo buddion economaidd i setlo'r rhwymedigaeth; ac
  - y gellir gwneud amcangyfrif dibynadwy o swm y rhwymedigaeth.
- 11.2 Ystyrir bod trosglwyddo buddion economaidd neu ddigwyddiad arall yn debygol os yw'r digwyddiad yn fwy tebygol na pheidio o ddigwydd. Os na fodlonir yr amodau hyn, ni ddylid cydnabod unrhyw ddarpariaeth.
- 11.3 Bydd y gofyniad ar gyfer darpariaethau yn cael ei asesu'n rheolaidd.

Capital Programme	21/22	22/23	23/24	24/25	25/26	26/27	27/28	28/29	29/30	30/31	Total
	£000k	£000k	£000k	£000k	£000k	£000k	£000k	£000k	£000k	£000k	£000k
Land and Buildings	8,412	19,305	14,978	7,349	3,921	1,949	1,908	1,711	2,541	2,541	64,614
Vehicles	1,114	1,869	1,625	1,380	1,405	1,600	1,505	1,530	1,491	1,491	15,009
IT and Other Strategic Spending	2,226	6,382	5,717	3,737	4,853	3,138	4,074	4,749	4,978	3,177	43,033
Capital Expenditure	11,752	27,556	22,320	12,466	10,179	6,687	7,488	7,990	9,010	7,209	122,656
Capital Grants	-1,080	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-1,080
Borrowing	-7,782	-19,189	-17,600	-8,832	-5,891	-1,269	-2,069	-2,571	-3,591	-1,790	-70,583
Contribution from Revenue Account	-2,092	-2,948	-2,407	-3,134	-4,238	-5,369	-5,369	-5,369	-5,369	-5,369	-41,664
Capital Receipts	-172	-50	-400	-500	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-1,422
Sustainability Reserve	-175	-175	-144	0	0	0	0	0	0	0	-494
Capital Reserve	-451	-5,194	-1,769	0	0	0	0	0	0	0	-7,414
Capital Financing	-11,752	-27,556	-22,320	-12,466	-10,179	-6,687	-7,488	-7,990	-9,010	-7,209	-122,656